

DOI: 10.33663/0869-2491-2026-37-183-192

УДК 340.12

О. О. ЮЩИК,
кандидат юридичних наук*
ORCID: 0009-0003-3299-2489

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ОСНОВИ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПРАВОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ

Ця стаття присвячена з'ясуванню організаційних основ, на яких правова інформація функціонує в правовій системі суспільства. Критично сприймаючи точки зору на визначення поняття правової системи, що склалися в теорії права, автор пропонує власне розуміння цього поняття, в якому виражається системна якість та цілісний характер самого права як суспільного явища.

Стверджується, що право належить розглядати в його динаміці, як систему, що функціонує в процесі соціального управління як його нормативна складова. У зв'язку з цим розглядається загальне поняття системи та поняття правової системи, з якою пов'язана правова інформація. При цьому правова інформація трактується автором як різновид нормативної управлінської інформації, а організація її функціонування визначаються залежно від складу й характеру нормативно-правової системи суспільства.

Зазначається, що цю систему характеризує така або інакша сукупність нормативних актів, як носіїв нормативної управлінської інформації, в яких суб'єкт управління формулює свої управлінські рішення у формі норм права. Від кількісних та якісних параметрів сукупності нормативних актів, їх систематики залежить якісна й кількісна визначеність масиву правової інформації, яка має місце в конкретному суспільстві, та організація її функціонування.

Вказано на деякі недоліки в конституційному і законодавчому визначенні систематики нормативних актів в Україні, що не сприяють належній організації функціонування правової інформації.

Ключові слова: право, соціальне управління, правова система, норма права, правові акти, правова інформація, джерела правової інформації, систематика правових актів.

Yushchik Oleksii. Organizational basis of the functioning of legal information

This article is devoted to clarifying the organizational foundations on which legal information functions within the legal system of society. Critically assessing the approaches to defining the concept of a legal system that have developed in legal theory, the author proposes an original understanding of this concept, which reflects the systemic quality and integral nature of law itself as a social phenomenon.

It is argued that law should be considered in its dynamics – as a system that operates in the process of social governance as its normative component. In this regard, the article examines the general concept of a system and the concept of a legal

* Yushchik Oleksii, Candidate of Juridical Sciences (Ph. D.)

system with which legal information is connected. Legal information is viewed by the author as a type of normative managerial information, and the organization of its functioning is determined depending on the composition and character of the society's regulatory and legal system.

It is noted that this system is characterized by one or another set of normative acts as carriers of normative managerial information, in which the subject of governance formulates managerial decisions in the form of legal norms. The qualitative and quantitative characteristics of the body of legal information present in a particular society, as well as the organization of its functioning, depend on the quantitative and qualitative parameters of the set of normative acts and on their systematization.

Some shortcomings in the constitutional and legislative definition of the systematization of normative acts in Ukraine are identified, which do not contribute to the proper organization of the functioning of legal information.

Keywords: law, social governance, legal system, legal norm, legal acts, legal information, sources of legal information, taxonomy of legal acts.

Постановка проблеми. Функціонування правової інформації в сучасному суспільстві дедалі виразніше постає не як допоміжний, суто технічний аспект правового регулювання, а як одна з визначальних умов реального існування й дієвості права. Масив нормативних актів безперервно зростає, ускладнюється їх структура, розширюється коло суб'єктів нормотворення, посилюється потреба в оперативному доступі до чинних приписів та у встановленні їх взаємозв'язків. У зв'язку з цим організація правової інформації як цілісного нормативного феномена стає фактором, визначальним для якості правового регулювання і відповідно якості державного управління суспільними процесами¹.

Практичний вимір проблеми полягає в тому, що належна організація правової інформації неможлива без визначення та узгодженості систематики правових актів, їх видів, ієрархії й співвідношення. Непослідовність термінології, невизначеність у співвідношенні категорій правових актів і фрагментарність нормативного масиву поряд з недостатніми теоретичними уявленнями про системний характер права взагалі ускладнюють упорядкування масиву правової інформації, знижують ефективність нормативного регулювання, перешкоджають автоматизації інформаційних процесів у правовій сфері².

Отже, проблема функціонування правової інформації потребує розгляду не як ізольованого питання «доступу до актів», а як питання про організаційні основи її існування в межах правової системи, що функціонує в соціальному управлінні як його нормативна складова. Звідси необхідність з'ясувати, яким чином правова інформація постає як різновид нормативної управлінської інформації, якими є її носії, як формується її масив і чому саме систематика правових актів визначає організаційну якість та цілісність правової інформації.

Метою статті є з'ясування організаційних основ, на яких правова інформація функціонує в правовій системі.

Виклад основного матеріалу. Існуючі уявлення про «систему права» та «систему законодавства» в літературі названо однобічними абстракціями штучно роз'єднаних змістової та формальної сторін *єдиної* правової системи, які відображають не реальну правову систему, а її умовлядно розділені фрагменти³.

На мою думку, використання поняття правової системи відображає теоретичну необхідність виокремити саме *системний аспект* права, підкреслити в понятті права *цілісність* його як складного єдиного феномена. Право взагалі має системну якість, виступає як *особлива* система – окрема *правова система* (на відміну, наприклад, від економічної, екологічної, політичної та інших систем). Системністю «пронизана» при цьому не лише структура права, в якій первинним елементом деякі автори називають норму права, а все право загалом, як *реально* функціонуюче право. Можливо, поняття «правова система» тому й не отримало досі належного обґрунтованого визначення, що остання розглядається *статично*, формально-структурно, а не в динаміці, не як реально функціонуюча складно структурована система.

Саме в такій якості право функціонує у *процесі* соціального управління, у *нормативності* останнього, як нормативний спосіб управління⁴. Тому при розгляді функціонування правової інформації в правовій системі ми виходимо з *норм*, за допомогою яких суб'єкт управління регулює суспільні відносини, точніше, з даних про зміст гіпотези, диспозиції та санкції правових норм. Отже, існує потреба розглянути функціонування нормативної інформації в управлінні в контексті правової системи.

За тими чи іншими актами законодавства стоять управлінські *рішення* державного апарату, якими формулюються нормативні положення відповідних норм права лише у зв'язку з іншими положеннями. Тільки як складові *певної* правової норми ці положення є необхідними, а не довільними рішеннями, вони реалізуються як гіпотеза, диспозиція або санкція правової норми. Саме в нормі, у взаємних зв'язках норм приховане пояснення системності права, тут належить шукати відповідь на питання про роль у правовій системі законодавства, про технологію правового регулювання та інші важливі питання правової теорії. На мій погляд, тут потрібно шукати також відповідь на питання про *системний характер* правової інформації. У зв'язку з чим існує необхідність більш повної характеристики самого поняття *системи*.

Термін «система» є одним із найбільш поширених практично в усіх науках, тому обмежимося загальними уявленнями про це поняття.

Загальнофілософську основу пізнання систем становить діалектичний принцип системності, що включає цілісність об'єктивного світу, відношення цілого і частин, взаємодію системи з навколишнім середовищем, структурний характер системних об'єктів, активний діяльний характер живих і соціальних систем тощо. У різних визначеннях поняття «система» фігурують такі ознаки, риси та характеристики, як «елементи», «цілісність», «структура», «функції», «зв'язки» «межі системи», «взаємодії з іншими системами».

Так, у одному з філософських енциклопедичних словників П. Йолон щодо терміна «система» зазначає: «система (від грецьк. поєднання, утворення) – сукупність визначених елементів, між якими існує закономірний зв'язок чи взаємодія. Якісні характеристики цих елементів становлять зміст системи, сукупність закономірних зв'язків між елементами – внутрішню форму, або структуру системи. Природа складових елементів і характер структури системи найрізноманітніші. Особливим класом систем, де органічно поєднані матеріальні та ідеальні елементи, є системи соціальні, соціокультурні, інформаційні.

Співвідношення між елементом і системою встановлюються як співвідношення простого й складного. Однак елемент якоїсь системи сам по собі може бути складним утворенням і характеризуватися як система. Водночас предмет, що є сам системою, може бути елементом системи вищого рівня. Тому окремі предмети і явища можуть становити цілі ієрархії систем. За сучасних умов поняття «система» набуло важливого пізнавального значення й застосовується в усіх науках, становлячи концептуальну основу вивчення складних явищ чи процесів природи та суспільства.

Загальні теорії систем досліджують логікометодологічні принципи аналізу систем, розробляють різні стратегії системних досліджень і на цій основі формують системну методологію. Спеціальні – вивчають конкретні різновиди систем, їх виникнення та еволюцію, функціонування та трансформацію, способи їх проєктування та управління ними. У наш час не існує єдиної і загально визнаної класифікації систем»⁵.

З цієї характеристики загального поняття системи як такої сформуємо більш повне уявлення про феномен *правової системи*.

По-перше, правова система складається із сукупності елементів, між якими існує закономірний зв'язок та які взаємодіють між собою, утворюючи в їх єдності певну цілісність, а саме – феномен *права* в якості системи. Зміст правової системи визначають якісні характеристики елементів, а закономірні міжелементні зв'язки в їх сукупності утворюють структуру правової системи як її внутрішню форму.

Правова система відрізняється від інших систем характером елементів, що визначають її зміст, і структурою, яку утворюють взаємозв'язки між елементами. Цими елементами є *норми права*, тому правова система *за своїм змістом є нормативною системою* і належить до категорії нормативних систем. На відміну від інших нормативних систем (моральної, лінгвістичної та інших), норми в правовій системі відрізняються своїм специфічним характером. Водночас самі норми є системами, що мають власний зміст і структуру.

Визначальним у природі норм правової системи є те, що їх серцевиною, *правилом*, з якого утворюється норма, є відношення «право – обов'язок», тобто *правове відношення* – як «диспозиція», головний елемент норми права. *Правовим* відношенням диспозицію норми, а услід за нею й правову норму

загалом (як системи), робить те, що її *первинним* елементом виступає *право* суб'єкта. Останнє є феноменом сфери ідеального, тому й норми права та правова система загалом складаються й функціонують як *ідеальні системи*.

Правове відношення є найбільш глибинним суттєвим зв'язком, у якому визначається природа, якісна й кількісна характеристика права суб'єкта як *первинного елементу* правової системи. У цьому відношенні концентруються суттєві властивості норми права як системи, а за нею й правової системи загалом, поняття якої не можна усвідомити без розуміння поняття права суб'єкта. А без усвідомлення поняття правової системи втрачається можливість визначити таку властивість правової інформації, як її системність.

Поряд з тим помилково розглядати норми абстрактно, не пов'язуючи їх з нормативністю управління, зокрема, правові норми – із соціальним управлінням. Нормативність виступає необхідною складовою, атрибутом управління. Це означає, що в норми закладається через нормативні управлінські рішення у формі нормативних актів нормативний *зміст* самого управління; у правових нормах нормативний зміст управління формують *правові акти*, як особливий різновид нормативних актів.

В управлінське рішення суб'єктом управління вміщується управлінська інформація, зокрема в нормативне рішення – нормативна управлінська інформація. При цьому *норма* відіграє функціональну роль того *ідеального вмістилища*, в якому відбувається концентрація нормативної управлінської інформації й внутрішнє формування її змісту, зокрема, структурування змісту правової інформації на гіпотезу, диспозицію та санкцію норми права.

Проте елементи правової норми *безпосередньо як такі* не сприймаються суб'єктом управління та іншими суб'єктами, яким адресована норма і яких вона стосується. Нормативний зміст рішення суб'єкт управління формує у вигляді *нормативних положень* тих нормативних актів, якими ухвалюються відповідні управлінські рішення. Нормативні акти взагалі фігурують як носії нормативної інформації, а правові акти – відповідно як *носії* правової інформації⁶.

Отже, *зміст* правової інформації *формує* суб'єкт управління *безпосередньо* у вигляді *положень правових актів*, якими описує (визначає, характеризує) гіпотезу, диспозицію та санкцію відповідної правової норми. При цьому спосіб викладення положень нормативного акта як *управлінської дії* та письмового (передусім у *документах*) наповнення ними змісту правових актів залежать від існуючої в даному суспільстві юридичної техніки.

Оскільки носіями нормативної управлінської інформації виступають нормативні акти, якими суб'єкт управління доводить зміст своїх нормативних управлінських рішень до суб'єктів, то, очевидно, організація масиву нормативної інформації та її систематизація залежать від специфіки існуючих нормативних актів. Це стосується й *організації правової інформації*, зважаючи на специфічні ознаки правових актів, що функціонують у правовій системі як її носії.

Правова інформація не існує поза правовими актами; тому останні, в їх сукупності, містять усю кількість правової інформації, що функціонує в даній правовій системі. *Якісна* та *кількісна* визначеність феномена правової інформації для формування її поняття має значення пізнавальної складової та є важливою умовою організації правової інформації в рамках конкретної правової системи.

Цим зумовлена необхідність з'ясування *систематики правових актів*, відповідно до якої у правовій системі виникає, накопичується, зберігається та функціонує правова інформація. У загальному вигляді систематика правових актів уявляється як *спосіб упорядкування* правової системи на її зовнішньому *формальному рівні*, на відміну від *внутрішньої нормативної структурованості змісту* останньої. Цей спосіб належить до поняття юридичної техніки, тому його потрібно розглянути окремо, а тут обмежимося цим загальним уявленням.

Кожний конкретний правовій системі притаманний свій особливий набір правових актів та їх взаємозв'язків; а вони залежать від існуючої в даному суспільстві юридичної техніки. Не розглядаючи техніко-юридичний вплив на визначення такої або інакшої систематики правових актів, спочатку візьмемо як *факт* систематику правових актів, що склалася на цей час в Україні.

Для того щоб охарактеризувати цю систематику, варто звернутися до чинного законодавства, в якому вона визначається *нормативно*, насамперед до Конституції України⁷ і спеціального Закону «Про правотворчу діяльність»⁸.

У ст. 8 Конституції вміщено положення норми, в якій зафіксовано загальну схему систематики правових актів. До неї входять: 1) *Конституція* України – як правовий акт найвищої юридичної сили, норми якої є нормами прямої дії; 2) *закони*, що приймаються на основі Конституції і повинні їй відповідати; 3) *інші нормативно-правові акти*, що так само приймаються на основі Конституції та повинні відповідати їй. Стаття 9 Конституції визначає також як частину національного законодавства *чинні міжнародні договори*. При цьому терміну «законодавство» не надається нормативного визначення.

Подальший аналіз статей Конституції показує, що в них використано різні терміни, що так чи інакше пов'язані з поняттям *правового акта*. До них належить віднести такі терміни: «акти», «нормативні акти», «правові акти», «нормативно-правові акти», «акти законодавства», «рішення», «закони», «постанови», «укази», «розпорядження», «висновки», «положення правових актів», «положення Конституції України». Деякі з цих термінів конкретизовано в окремих статтях стосовно владних суб'єктів: «акти Верховної Ради України» (ст. 91), «акти Президента України» (статті 106, 113) тощо. До категорії актів правового характеру, на мою думку, належать і згадані у ст. 60 Конституції України «злочинні розпорядження і накази» як *негативно-правові акти*⁹.

При цьому деякі з названих термінів фігурують як загальні щодо інших термінів. Водночас привертає до себе увагу певна непослідовність у викорис-

танні більшості з названих термінів. Зокрема, у багатьох випадках конституційно не визначаються *конкретні види* управлінських рішень («постанова» тощо), а тому акти більшості владних суб'єктів позначаються терміном «рішення» (органів місцевого самоврядування, голови місцевої державної адміністрації, Вищої ради правосуддя). Проте в окремих випадках термін «рішення» фігурує у значенні *конкретного виду акта* поряд з іншим видом акта («рішення» і «висновки» Конституційного Суду України). У такому разі виникає питання щодо того, чи є *конституційним* встановлення в законі різних видів рішень для певного владного суб'єкта (наприклад, рішень органів місцевого самоврядування, ВРП тощо), якщо Конституцією акти цих органів визначено як «рішення»? Коли розглядати термін «рішення суду» або «судові рішення» (з них більш точним, на мій погляд, є останній термін), то, як відомо, у процесуальних кодексах установлюються кілька видів судових рішень («рішення», «постанови», «ухвали»). Це свідчить про *двозначність* терміна «рішення» в Конституції, використання його в загальному та в конкретному значенні, що з точки зору систематики не є прийнятним.

На мою думку, рішення публічно-владних суб'єктів, оскільки про них зазначено в Конституції, належить трактувати як *акти правового характеру*, або *правові акти*. В такому разі «рішення» того чи іншого владного суб'єкта буде конкретизованим правовим актом, щодо якого в законах здійснюється його подальша конкретизація. У зв'язку з цим має місце непевність використання у Конституції України термінів «акт», «правовий акт», «нормативно-правовий акт», «акт законодавства» – в аспекті їх співвідношення, про що свідчить аналіз тексту Основного Закону України.

Підтверджує такий висновок і Закон «Про правотворчу діяльність». Як видно з преамбули, він не встановлює *систематику правових актів*, вона також не становить предмет регулювання цього закону. Між тим розділ II має назву «Система нормативно-правових актів України».

Свого часу П. Є. Недбайло вказував, що правові норми встановлюються у певних формах, які є формальною підставою їх загальнообов'язковості¹⁰. На мою думку, юридична сила вказує на *різний характер* обов'язковості актів, оскільки у разі суперечності положень різних актів суперечні положення акта нижчої юридичної сили не є обов'язковими, на відміну від положень акта вищої юридичної сили, яким вони суперечать. Крім того, ієрархія правових актів за юридичною силою випливає із *поняття норми права*, що включає моменти загального, особливого та одиничного в нормі, а ці моменти відповідно дають вищий (загальний) та нижчі рівні положень акта, а отже, місце в ієрархії актів¹¹.

Систему джерел права Н. М. Пархоменко визначає як багаторівневу, динамічну й відкриту. «Внутрішня узгодженість і цілісність системи джерел права, – стверджує вона, – забезпечується завдяки принципам її побудови, серед яких можна виділити організаційні та змістові»¹². Так само І. В. Куценко вважає класифікацію підзаконних нормативно-правових актів необхідною

для упорядкування системи нормативно-правових актів за критеріями юридичної сили, форми, суб'єкта прийняття, способу прийняття, дії у просторі та ступенем доступності змісту актів¹³.

Вказуючи на необхідність системної організації джерел права, автори таким чином ведуть мову про організаційні основи функціонування правової інформації. Якісна й кількісна визначеність правової інформації виявляється в її «джерелах» – в організованій сукупності останніх, тобто в систематичності правових актів, через яку правова система упорядковується на її формальному рівні. Систематика правових актів, як спосіб упорядкування правової системи, надає правовій системі відповідної структурованості на рівні правових норм, що є її змістом. Це означає, що систематика правових актів становить *організаційну основу* для формування масиву правової інформації та її функціонування в правовій системі як цілісного феномена. Від рівня організованості правової системи залежить і організація правової інформації, а від неї – рівень правового регулювання суспільних відносин. Поряд з тим недоліки у визначенні систематики правових актів Основним Законом України і окремими законами про нормотворчу діяльність не сприяють переведенню інформаційних процесів на якісно новий рівень через новітні інформаційні технології та автоматизацію інформаційних процесів. Тому існує потреба в подальшому вдосконаленні нормативної бази в Україні для організації її нормативно-правової сфери.

Висновки. Організаційні основи функціонування правової інформації необхідно визначати з точки зору поняття «правова система», виходячи з розуміння права як системного цілісного феномена, який становить нормативну складову процесу соціального управління, його нормативний аспект.

Структурними елементами правової системи є норми права, втілені в правових актах, що функціонують у правовій системі як «джерела» норм та носії, або вмістилища, правової інформації.

Організація сукупності правових актів у правовій системі, систематика законодавства є тією організаційною основою, на якій складається нормативний зміст правової інформації, визначаються її якісні та кількісні характеристики й формується система правової інформації в цьому суспільстві.

Систематика чинного законодавства України є недостатньо визначеною у Конституції України та спеціальному законодавстві, є недостатньою основою для побудови якісної цілісної системи правової інформації, необхідної для нових інформаційних технологій і комплексної автоматизації функціонування правової інформації в правовій системі України.

1. Правова доктрина України: у 5 т. Харків: Право, 2013. Т. 1: Загальнотеоретична та історична юриспруденція / В. Я. Тацій, О. Д. Святоцький, С. І. Максимов та ін.; за заг. ред. О. В. Петришина. С. 646–647. 2. Ющик О. І. Правова реформа: загальне поняття, проблеми здійснення в Україні. Київ, 1997. 201 с. С. 24–25. 3. Ющик О. І. Галузі та інститути правової системи (міфи і реальність): критичний нарис. Київ:

Оріяни, 2002. 110 с. 4. Ющик О. І. Про необхідність пізнання сутності та визначення поняття права. *Право України*. 2010. № 4. С. 106–113. 5. *Філософський енциклопедичний словник* / НАН України, Ін-т філософії ім. Г. С. Сковороди; редкол.: В. І. Шинкарук (голова) та ін. Київ: Абрис, 2002. 742 с. С. 583–584. 6. Ющик О. О. Правова система і правова інформація: до відношення понять. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. Серія: «Юридичні науки». 2025. № 12. DOI: 10.25313/2520-2308-2025-12-11696 7. Конституція України: Конституція України; Верховна Рада України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141. (Електронна версія: БД «Законодавство України», дата звернення: 08.01.2026). 8. Про правотворчу діяльність: Закон України від 24.08.2023 № 3354-IX (зокрема ст. 8 «Система нормативно-правових актів України»). База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України (дата звернення: 08.01.2026). 9. Ющик О. О. Правова та управлінська інформація: до проблеми взаємозв'язку. *Альманах права*. 2025. Вип. 16: Феномен реалізації права в контексті сучасного наукового дискурсу. С. 341–347. 10. Недбайло П. Е. Применение советских правовых норм. Москва: Госюриздат, 1960. 511 с. С. 34. 11. Ющик О. І. Галузі та інститути правової системи (міфи і реальність): критичний нарис. Київ: Оріяни, 2002. 110 с. С. 56. 12. Пархоменко Н. М. Джерела права: теоретико-методологічні засади: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.01 / Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. Київ, 2009. С. 17. 13. Куценко І. В. Підзаконні нормативно-правові акти в системі джерел права: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01 / Київський нац. ун-т ім. Т. Шевченка. Київ, 2013. С. 11.

References

1. Pravova doktryna Ukrainy: u 5 t. Kharkiv: Pravo, 2013. T. 1: Zahalnoteoretychna ta istorychna yurysprudentsiia / V. Ya. Tatsii, O. D. Sviatotskyi, S. I. Maksymov ta in.; za zah. red. O. V. Petryshyna. S. 646–647 (in Ukr.). 2. Yushchik O. I. Pravova reforma: zahalne poniattia, problemy zdiisnennia v Ukraini. Kyiv, 1997. 201 s. S. 24–25 (in Ukr.). 3. Yushchik O. I. Haluzi ta instytuty pravovoi systemy (mify i realnist): krytychnyi narys. Kyiv: Oriiany, 2002. 110 s. (in Ukr.). 4. Yushchik O. I. Pro neobkhdnist piznannia sutnosti ta vyznachennia poniattia prava. *Pravo Ukrainy*. 2010. № 4. S. 106–113 (in Ukr.). 5. *Filosofskyi entsyklopedychnyi slovnyk* / NAN Ukrainy, In-t filosofii im. H. S. Skovorody; redkol.: V. I. Shynkaruk (holova) ta in. Kyiv: Abrys, 2002. 742 s. S. 583–584 (in Ukr.). 6. Yushchik O. O. Pravova systema i pravova informatsiia: do vidnoshennia poniat. *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal «Internauka»*. Serii: «Yurydychni nauky». 2025. № 12. DOI: 10.25313/2520-2308-2025-12-11696 (in Ukr.). 7. Konstytutsiia Ukrainy: Konstytutsiia Ukrainy; Verkhovna Rada Ukrainy vid 28.06.1996 № 254k/96-VR. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy. 1996. № 30. St. 141. (Elektronna versiia: BD «Zakonodavstvo Ukrainy», data zvernennia: 08.01.2026) (in Ukr.). 8. Pro pravotvorchu diialnist: Zakon Ukrainy vid 24.08.2023 № 3354-IX (zokrema st. 8 «Systema normatyvno-pravovykh aktiv Ukrainy»). Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrainy» / Verkhovna Rada Ukrainy (data zvernennia: 08.01.2026) (in Ukr.). 9. Yushchik O. O. Pravova ta upravlinska informatsiia: do problemy vzaiemozviazku. *Almanakh prava*. 2025. Vyp. 16: Fenomen realizatsii prava v konteksti suchasnoho naukovoho dyskursu. S. 341–347 (in Ukr.). 10. Nedbailo P. Ye. Prymenenye sovet'skykh pravovykh norm. Moskva: Hosiuryzdat, 1960. 511 s. S. 34 (in Rus.). 11. Yushchik O. I. Haluzi ta instytuty pravovoi systemy (mify i realnist): krytychnyi narys. Kyiv: Oriiany, 2002. 110 s. S. 56 (in Ukr.). 12. Parkhomenko N. M. Dzherela prava: teoretyko-metodolohichni zasady: avtoref. dys. ... d-ra yuryd. nauk: 12.00.01 / In-t

derzhavy i prava im. V. M. Koretskoho NAN Ukrainy. Kyiv, 2009. С. 17 (in Ukr.).
13. Kutsenko I. V. Pidzakonnii normatyvno-pravovi akty v systemi dzherel prava: avtoref. dys. ... kand. yuryd. nauk: 12.00.01 / Kyivskiy nats. un-t im. T. Shevchenka. Kyiv, 2013. S. 11 (in Ukr.).

Yushchyyk Oleksii. Organizational basis of the functioning of legal information

In the article, the organizational foundations under which legal information is formed, accumulated, stored, and operates within the legal system are clarified. The point of departure is a critical review of widespread ideas in legal theory about the «system of law» and the «system of legislation», when they are contrasted on the basis of different «primary elements» (a rule of law and an article of a normative act). The author argues that such a separation of the substantive and formal aspects of a unified legal system reflects not the real functioning of law but rather fragments abstractly detached from one another; therefore, law should be viewed not statically but in the dynamics of social governance – as its normative component.

To explain the systemic nature of law and legal information, the general scientific concept of «system» (elements, integrity, structure, functions, and connections) is used. On this basis, the legal system appears as a normative (ideal) system whose content is formed by rules of law. The «core» of a rule is defined as the «right–duty» relationship (the disposition), and the basic element as a subjective right; understanding this relationship determines awareness of the integrity of the legal system and the systemic character of legal information. A rule performs the role of an «ideal container» in which normative managerial information is concentrated and internally structured into a hypothesis, disposition, and sanction.

The key practical conclusion is that legal information does not exist outside legal acts that serve as its carriers; it is through the provisions of acts that the governing entity conveys the normative content of decisions to their addressees. Therefore, the qualitative and quantitative parameters of the body of legal information and the organization of its functioning depend on the systematization (taxonomy) of legal acts as a way of ordering the legal system at its external formal level. Using the Constitution of Ukraine and the Law «On Law-Making Activity» as examples, the article demonstrates terminological inconsistency and insufficient clarity in the system of acts (in particular, the correlation between the concepts «act», «legal act», «normative legal act» and «act of legislation», as well as the ambiguity of the term «decision»), which complicates access to legal information and hinders the automation of information processes. The author concludes that there is a need to improve the regulatory framework for the systematization of acts as the organizational basis for building an integral system of legal information.

Keywords: law, social governance, legal system, legal norm, legal acts, legal information, sources of legal information, taxonomy of legal acts.

Дата першого надходження рукопису до видання: 27.01.2026

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 03.03.2026

Дата публікації: 24.03.2026